

PRAKTIČNA ISKUSTVA U PRIMENI JEDNOG TEHNIČKOG REŠENJA ZA UPRAVLJANJE SISTEMOM JAVNOG OSVETLJENJA

Mirko Petrović¹, Branko Ratković¹, Dejan Kovač²

¹ PD "Elektrovojvodina" Novi Sad; „Elektrodistribucija Novi Sad“

² Egencija za energetiku Grada Novog Sada

Kratak sadržaj

U radu je prezentovan jedan pristup upravljanja u sistemu javnog osvetljenja, kao mogućnost povećanja energetske efikasnosti ovih sistema, kao i povećanja njegove pouzdanosti. U radu je opisan sistem za daljinsko upravljanje i kontrolu javnog osvetljenja, koji koristi najsavremeniju telekomunikacionu opremu (Power Line Communication - PLC modemi) za prenos podataka od razvodnog ormara javnog osvetljenja (RO JO) do svake svetiljke sa feromagnetnom prigušnicom preko postojeće niskonaponske energetske mreže sistema javnog osvetljenja. Želja je da ovaj rad ima ulogu izveštaja- prezentacije istraživačkog rada, te i pre svega predstavlja prikaz izvršenih merenja. Osim prezentacije rezultata, uzeta je sloboda i da se istaknu uočene prednosti ovog sistema kao i njegova puna kompatibilnost u nadgradnji do sistema za daljinsko očitavanje brojila i upravljanje sistemom javnog osvetljenja.

1. Uvod

Teorije rekonstrukcije javnog osvetljenja u naseljenim mestima sugerišu izradu masterplana za urbano osvetljenje i pri tome je kao prva aktivnost navedena „snimanje“ postojećeg stanja. Ankete o stanju i stepenu sprovedenih rekonstrukcija javnog osvetljenja u mnogim gradovima Srbije u velikoj meri nam ukazuju da jedan broj mesta (lokalnih samouprava ili sl.) započelo ili sprovedelo proteklih pet – šest godina (delimičnu) rekonstrukciju. Ciljevi savremene rekonstrukcije su da se naseljena mesta u noćnim satima učine maksimalno bezbednim i sigurnim, udobnim pa i zanimljivim, da se pri tome mora poštovati ekonomski aspekt i zaštita životne sredine, oslikani kroz štednju električne energije i sprečavanje svetlosnog zagađenja.

Poslednjih godina u Novom Sadu, a verujem i u mnogim mestima Srbije i više nego u mnogim gradovima širom sveta, vrši se rekonstrukcija a možda je još preciznije pojačano održavanje funkcionalnog javnog osvetljenja. Pojačanim održavanjem je obuhvaćena:

- obavezna zamena postojećih svetiljki sa novim, efikasnijim svetiljkama (sa novim savremenim izvorima svetlosti i feromagnetnim prigušnicama u njima), i
- zamena stubova javnog osvetljenja u nekim delovima naselja.

Ovim delovanjem se ostvaruju ciljevi savremene rekonstrukcije, ali je to ipak u jednoj meri više deklarativno u onoj sve važnijoj tački a to je štednja električne energije. Štednja dolazi do izražaja primenom kontrole rada i upravljanjem sistemom javnog osvetljenja.

Dešava se da je javno osvetljenje isključeno a vidljivost nije na zadovoljavajućem nivou ili da u određenim intervalima javno osvetljenje radi punom snagom a da ne postoji

praktična potreba za tolikim nivoom osvetljenja (mnogo manja frekvencija saobraćaja posle ponoći i sl.). Direktna posledica ovakvog stanja je neracionalna potrošnja električne energije, a za prostor delovanja se nameće unapređenje energetske efikasnosti sistema.

U cilju sagledavanja stanja u oblasti javnog osvetljenja i unapređenja energetske efikasnosti, odnosno utvrđivanja načina za ostvarivanje ušteda električne energije primenom novih sistema za upravljanje nivoom osvetljaja, moralo se postaviti pitanje, osim stepena zanavljanja osnovnih elemenata sistema javnog osvetljenja i primenljivost (zastupljenost) savremenih upravljačkih sistema. Osavremenjavanjem upravljačkih sistema dolazimo u priliku da razmišljamo o mnogo naprednijem stepenu upravljanja javnim osvetljenjem od prostog uključenja – isključenja.

Poznato je da je upravljanje sistemom javnog osvetljenja imalo svoje pioirske korake i razne faze razvoja. Imali smo i instalacije sa dve faze za svaki drugi stub, i tri faze plus impulsni vod, i sl. Razvojem tehnologija, posebno provodničkih tehnologija za potrebe komunikacije, omogućeno je korišćenje energetskih vodova kao medijuma za pouzdan prenos podataka, čime se znatno umanjuju investicije u sistem daljinskog upravljanja i kontrole rada u oblasti javnog osvetljenja. Sve masovnijom primenom, projektovanjem i proizvodnjom PLC modema, koji koriste energetske vodove kao komunikacioni medijum, kao i primenom savremenih telekomunikacionih mreža (GSM/GPRS), razvijaju se sistemi za *dvosmernu komunikaciju*, daljinsko upravljanje i kontrolu sistemima javnog osvetljenja. Njihova primena se svakim danom sve više intenzivira.

Prilikom osmišljavanja ovog istraživačkog rada i sačinjavanja njegovih globalnih okvira, namera je bila da u ponuđenim tehničkim rešenjima nađemo mesto za lepezu različitih pristupa unapređenja u javnom osvetljenju i u ostvarivanju energetske efikasnosti, te tako nakon sprovedenih niza raznih ispitivanja na pilot poligonima u Novom Sadu, imamo mogućnost probnog rada i merenja na ponuđeno rešenje, a to je:

- upravljanje nivoom osvetljaja (potrošnjom el. energije) sa postojećim svetilkama koje imaju feromagnetnu prigušnicu i natrijumovu sijalicu visokog pritiska (NaVP).

Ovim izveštajem su prezentovana merenja i praćenje rada jednog ovakvog sistema. Reč je o sistemu koji sigurno može naći primenu, bar kao privremeno rešenje, upravo iz razloga, a to je već naglašeno, što je najveći broj rekonstrukcija sproveden sa novim svetilkama i novim izvorima ali sa feromagnetnim prigušnicama. Navedeni sistem je ugrađivan na jednoj od lokacija na kojoj su vršena i neka ranija merenja. To znači da je SSROJO ovog poligona opremljen savremenim višefunkcionalnim mernim uređajima, kao i da su poznate prethodne veličine tj. postojeća ugrađena oprema u sistem javnog osvetljenja.

2. Radovi na poligonu

Na svakom poligonu, pa tako i na ovom, treba:

- **Omogućiti kvalitetan merno-tehnički nadzor**
- **Raspoznati područje SSRO JO**
- **Utvrđiti karakteristike ranije ugrađene opreme JO**

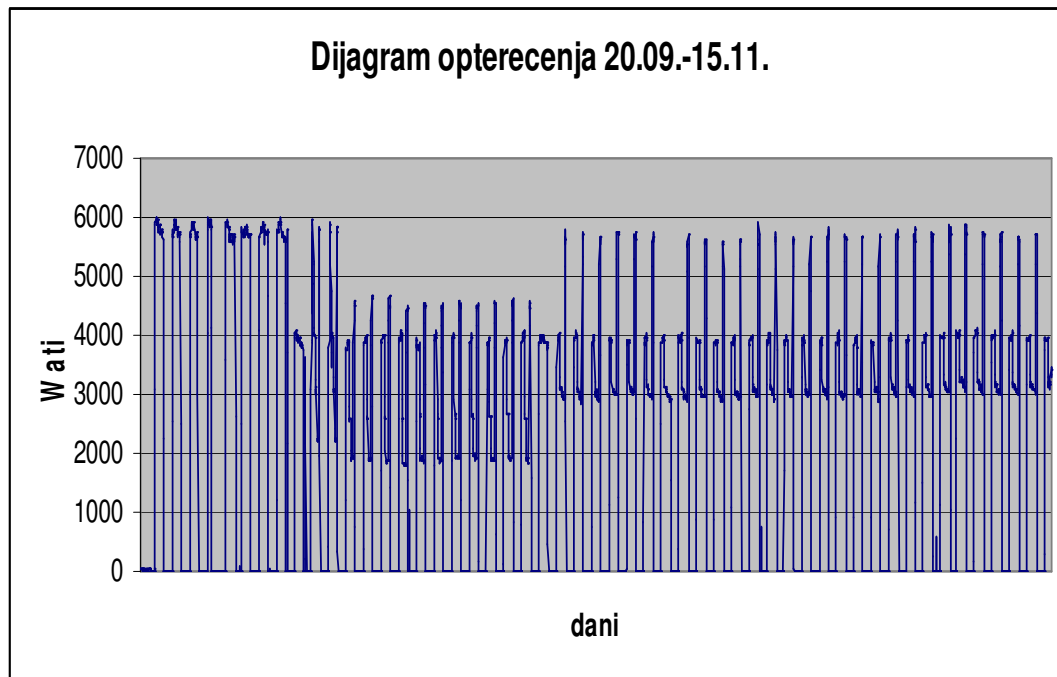
- **Utvrđiti karakteristike novougrađene opreme JO**
- **Ostvariti praćenje vremena rada JO**
- **Ostvariti periodična praćenja nivoa osvetljaja**
- **Ostvariti merenja elektroenergetskih veličina**

Kvalitetan merno-tehnički nadzor

U SSRO JO je ugrađeno merilo električne energije najsavremenije generacije – “merna grupa sa daljinskom komunikacijom”. Merilo je visoke klase tačnosti, sa mogućnošću merenja i registrovanja aktivne i reaktivne el. energije kao i maksimalne snage u svim petnaestominutnim periodima praćenja utroška električne energije. Na osnovu pregleda registra petnaestominutne snage formiraju se dijagrami opterećenja.

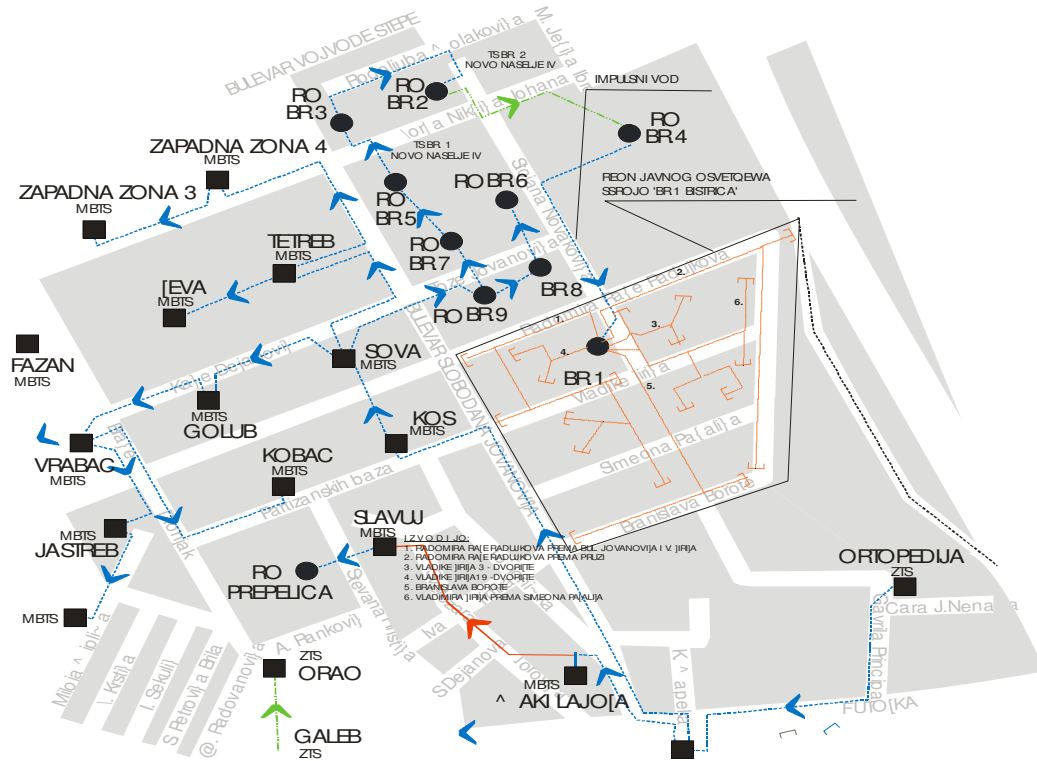
ID Brojila	Potrošač	ED
10610619	10610619	JO MALA PRIVREDA 2

Na osnovu merenja i registrovanja 15-no minutne snage merne grupe sačinjeni su profili opterećenja za mereni period.

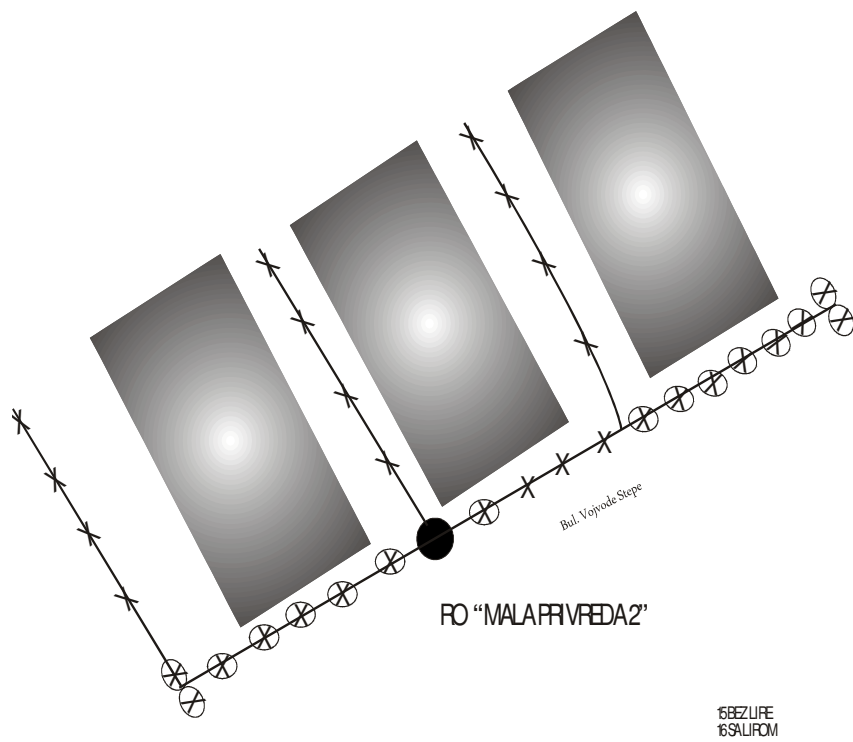

Dijagram br. 1. Profil opterećenja na SSROJO – po danima (20.09.-15.11.)

Područje Novi Sad; SSRO JO u reonu Novo Naselje

Slika br.1 Novi Sad; Reon Novo Naselje

Slika br.2 Reon SSRO Mala privreda2

Karakteristike postojeće opreme JO

- Br. Stubova 29
- Br svetiljki 31
- Tip svetiljke Safir
- Snaga sijalice 150 W
- Tip sijalice NaVP
- Predspojni uređaj feromagnetni
- Visina stubova 10 m
- Širina kolovoza 6 m
- Širina ulice 18 m
- Rastojanje do sledećeg stuba 36 m
- Instalirana snaga (po svetiljkama) 4,65 kW

Praćenje vremena rada JO

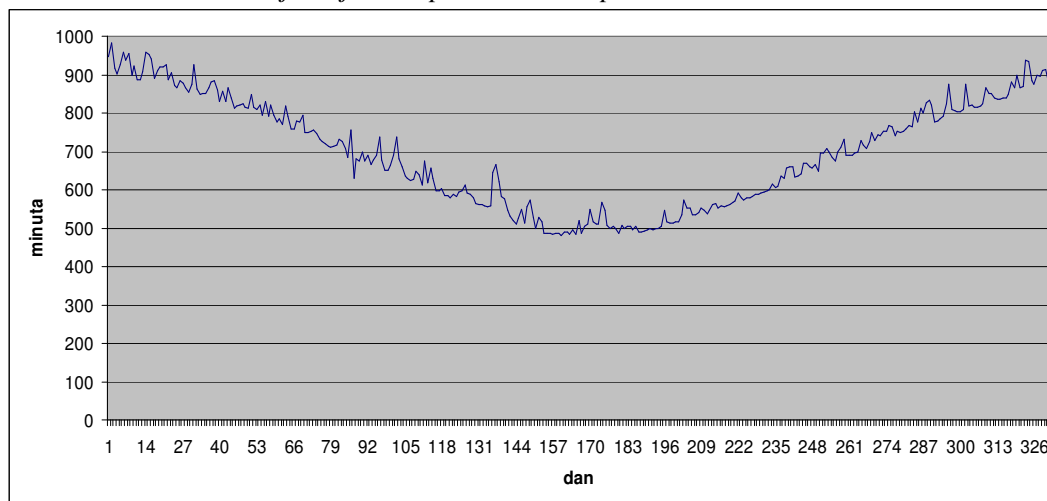
Upravljanje uključanjem i isključenjem javnog osvetljenja SSRO je u sastavu komandno upravljačkog sistema (preko RTK uređaja) i njihov rad se nadzire i prati u Dispečerskom Centru „Elektrodistribucije Novi Sad“. Beleži se vreme prosleđivanja signala za uključanje i isključenje javnog osvetljenja, te na osnovu toga dobijamo i svakodnevni period trajanja osvetljenja. Dijagramom broj 2 je dat prikaz krive vremena rada javnog osvetljenja u periodu od 01.01. pa do 01.12. i iskazan je u minutama. Uočljivo se da je vreme uključanja (rada) javnog osvetljenja u dnevnim granicama od 990 minuta (trećed dana), pa do 480 minuta (stoosamdesetsedmog dana).

mesec	Datum	uk_vreme	isk_vreme	trajanje/min
9	01-sep	19:21:07	06:21:05	660
9	02-sep	19:27:45	06:01:37	634
9	03-sep	19:28:22	06:03:14	635
9	04-sep	19:25:57	06:08:51	643
9	05-sep	19:24:33	06:32:33	667
9	06-sep	19:00:03	06:10:04	670
9	07-sep	19:08:42	06:08:40	660
9	08-sep	19:13:19	06:11:16	658
9	09-sep	19:08:54	06:14:53	666
9	10-sep	19:59:45	06:46:37	647
9	11-sep	18:59:04	06:35:10	696
9	12-sep	18:49:38	06:25:44	696
9	13-sep	18:39:12	06:26:21	707
9	14-sep	18:58:52	06:37:59	699
9	15-sep	19:04:30	06:28:33	684
9	16-sep	19:03:06	06:17:07	674
9	17-sep	18:48:38	06:26:45	698
9	18-sep	18:56:16	06:46:26	710
9	19-sep	18:35:48	06:47:02	731
9	20-sep	18:56:29	06:26:34	690
9	21-sep	18:56:05	06:25:10	689
9	22-sep	18:54:41	06:25:46	691
9	23-sep	18:52:16	06:27:22	695
9	24-sep	18:47:51	06:26:58	699

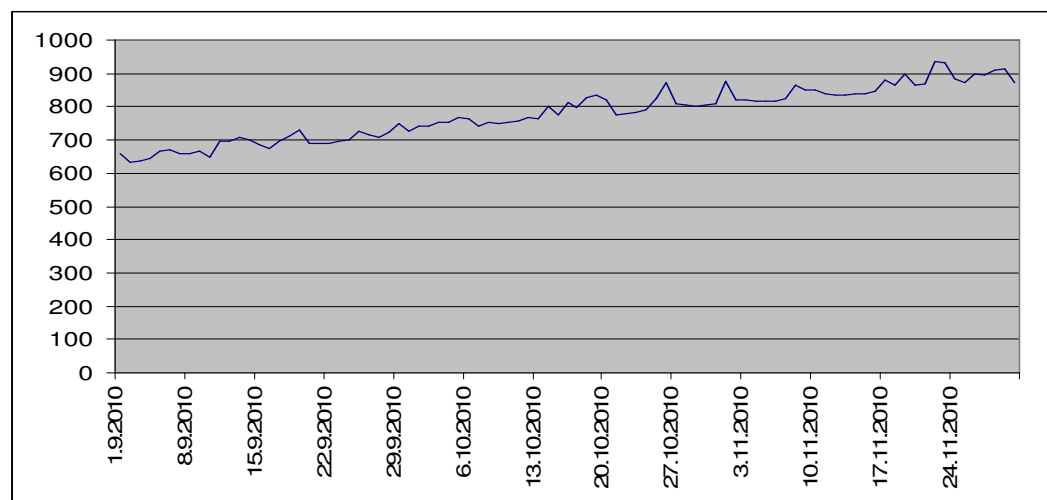
9	25-sep	18:26:22	06:34:36	728
9	26-sep	18:37:01	06:34:12	717
9	27-sep	18:44:39	06:31:48	707
9	28-sep	18:42:15	06:46:28	724
9	29-sep	18:20:46	06:49:04	748
9	30-sep	18:31:25	06:39:38	728
ukupno				20653
10	01-okt	18:28:00	06:50:17	742
10	02-okt	18:31:37	06:51:54	740
10	03-okt	18:26:12	06:58:31	752
10	04-okt	18:22:47	06:54:07	751
10	05-okt	18:08:20	06:54:43	766
10	06-okt	18:26:01	07:09:23	763
10	07-okt	18:25:37	06:45:53	740
10	08-okt	18:21:12	06:53:31	752
10	09-okt	18:20:48	06:50:07	749
10	10-okt	18:18:24	06:51:43	753
10	11-okt	18:14:59	06:52:20	757
10	12-okt	18:07:33	06:54:56	767
10	13-okt	18:08:10	06:51:32	763
10	14-okt	17:49:42	07:11:13	802
10	15-okt	18:30:19	07:03:47	753
10	16-okt	17:43:53	07:14:30	811
10	17-okt	17:49:30	07:08:04	799
10	18-okt	17:45:05	07:11:41	807
10	19-okt	17:38:40	07:32:23	834
10	20-okt	17:32:15	07:12:50	821
10	21-okt	18:03:58	07:00:23	776
10	22-okt	18:03:35	07:01:00	777
10	23-okt	17:59:10	07:03:37	784
10	24-okt	17:52:44	07:04:16	792
10	25-okt	17:36:17	07:21:53	826
10	26-okt	17:11:47	07:45:35	874
10	27-okt	17:50:33	07:20:05	810
10	28-okt	17:50:09	07:17:41	808
10	29-okt	17:50:45	07:13:16	803
10	30-okt	17:50:21	07:14:53	805
10	31-okt	17:46:56	07:14:29	808
ukupno				24285
11	01-nov	16:39:22	07:14:05	875
11	02-nov	16:37:58	06:16:33	819
11	03-nov	16:37:34	06:17:09	820
11	04-nov	16:39:11	06:15:45	817
11	05-nov	16:38:47	06:14:21	816
11	06-nov	16:37:23	06:15:58	819
11	07-nov	16:33:58	06:18:34	825
11	08-nov	16:22:32	06:48:18	866
11	09-nov	16:20:07	06:32:50	853
11	10-nov	16:28:45	06:38:28	850
11	11-nov	16:30:22	06:28:01	838
11	12-nov	16:30:58	06:26:37	836
11	13-nov	16:31:35	06:26:13	835

11	14-nov	16:28:10	06:26:50	839
11	15-nov	16:29:47	06:28:26	839
11	16-nov	16:27:24	06:29:02	842
11	17-nov	16:27:15	06:31:38	844
11	18-nov	16:26:49	06:33:14	846
11	19-nov	16:25:28	06:34:50	849
11	20-nov	16:25:09	06:36:26	851
11	21-nov	16:24:43	06:38:02	853
11	22-nov	16:23:25	06:39:38	856
11	23-nov	16:22:11	06:41:14	859
11	24-nov	16:20:45	06:42:50	862
11	25-nov	16:20:23	06:44:26	864
11	26-nov	16:19:22	06:46:02	867
11	27-nov	16:18:37	06:47:38	869
11	28-nov	16:17:14	06:49:14	871
11	29-nov	16:16:12	06:50:50	875
11	30-nov	16:15:27	06:52:26	877
ukupno				25428

Tabela br. 1 Vreme uklj-isklj JO u periodu 01. septembar – 30. novembar

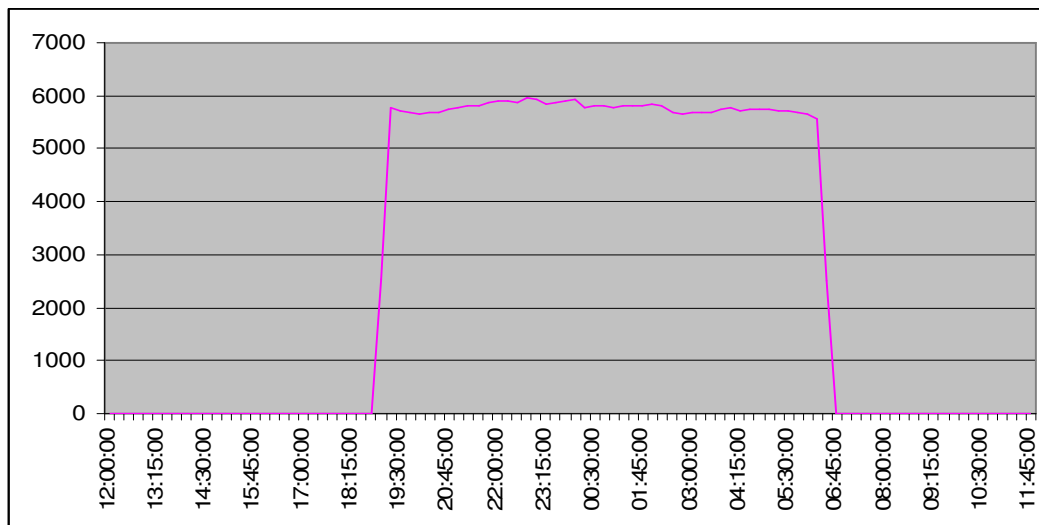
Dijagram br. 2. Prikaz rada JO u periodu januar-novembar

Dijagram br. 3. Prikaz rada JO u periodu septembar-novembar –prikaz po danima.

Faza 1- merenja sa postojećom opremom

Prva faza merenja predstavlja merenje postojećeg stanja. Merenja su vršena na navedenom poligonu sa postojećom opremom tj. postojeće svetiljke sa feromagnetnom prigušnicom i izvorom svetlosti sijalice natrijume visokog pritiska (NaVP).

Dijagram br. 4. Dnevni profil opterećenja na SSROJO –postojeća oprema (21/22.09.).

Na osnovu izvršenih merenja 15–o minutne snage urađen je dnevni dijagram za karakteristični dan. Vidljivo je da je karakterističnog dana uključenje javnog osvetljenja nastupilo oko 19h i da je do isključenja, koje je nastupilo pre 07h, opterećenje imalo vrednost nešto ispod 6000 W (približno 6kW)

Faza 2 - mernja sa postojećom opremom i dodatim upravljanjem

Jedna od firmi zainteresovanih za prikaz svog istraživačkog rada je izvršila ugradnju svoje opreme na ovom poligonu, a pri tome bez ikakvih intervencija na svetiljkama. Na postojeću opremu su dodati elementi upravljanja nivoom osvetljaja.

Na postojećem sistemu javnog osvetljenja jednog bloka je u samom stubu (svakom) dodat upravljačko - komunikacioni uređaj bez ikakvih promena u samoj svetiljci (ostala je feromagnetna prigušnica i natrijumov izvor svetlosti). Takođe je ugrađen i centralni komandno upravljački deo u kome se zadaju željeni programi i koji komunicira sa svakim uređajem pojedinačno u stubu, putem postojećih energetskih kablova (PLC komunikacija). Ovako uređen sistem omogućuje primenu Programa koji ima veoma široke mogućnosti, kako velike mogućnosti broja vremenskih termina promene nivoa, tako je i značajna širina raspona nivoa osvetljaja, kao i mogućnost upravljivosti sa svakim stubom ponaosob. Oprema je instalirana 29.09. 2010. godine.

Vršena su merenja nivoa osvetljaja kod jednog stuba sa različitom snagom. Vreme merenja od 20,00 do 23,00 časa

100% Procenat snage izvora

m	7	5	3	1	0	1	3	5	7	m
0	12.6	19.9	29.7	34.1	39.3	34.0	29.6	19.8	12.4	0
3	14.6	17.6	22.9	22.4	24.6	22.3	22.8	17.5	14.5	3
5	11.1	12.4	15.6	16.6	16.3	16.5	15.5	12.4	10.9	5

75% Procenat snage izvora

m	7	5	3	1	0	1	3	5	7	m
0	8.5	13.0	18.9	21.9	26.1	21.7	18.8	12.9	8.4	0
3	9.1	11.1	14.3	14.1	15.4	14.0	14.2	11.0	9.0	3
5	6.8	7.8	9.9	10.3	10.2	10.2	9.8	7.7	6.7	5

52% Procenat snage izvora

m	7	5	3	1	0	1	3	5	7	m
0	5.7	8.5	13.1	15.0	17.7	14.8	12.9	8.4	5.6	0
3	6.1	7.4	9.7	9.0	10.5	9.5	9.5	7.3	6.0	3
5	4.5	5.2	6.6	6.9	6.9	6.8	6.5	5.1	4.4	5

29% Procenat snage izvora

m	7	5	3	1	0	1	3	5	7	m
0	2.0	3.1	4.8	5.7	6.8	5.5	4.7	3.0	1.9	0
3	2.2	2.7	3.3	3.3	3.6	3.3	3.3	2.6	2.1	3
5	1.6	1.9	2.3	2.3	2.3	2.3	2.2	1.8	1.5	5

Tabela br. 2 Vrednosti nivoa osvetljaja u tačkama oko jednog stuba pri različitoj snazi izvora

Izvršena su merenja osvetljaja u tačkama kod stuba sa određenim procentom snage izvora svetlosti:

Na osnovu merenja dolazimo i do proračuna:

100%

Broj tački merenja	Emin	E max	
27	10.9	39.3	
Esr / br tački merenja	19.92		Srednja vrednost
Uo=Emin/Esr	0.547		Ravnomernost osvetljaja

75%

Broj tački merenja	Emin	E max	
27	6.7	26.1	
Esr / br tački merenja	12.65		Srednja vrednost
Uo=Emin/Esr	0.530		Ravnomernost osvetljaja

52%

Broj tački merenja	Emin	E max
27	4.4	17,7
Esr / br tački merenja	11.80	
Uo=Emin/Esr	0.373	

Srednja vrednost

Ravnomernost osvetljaja

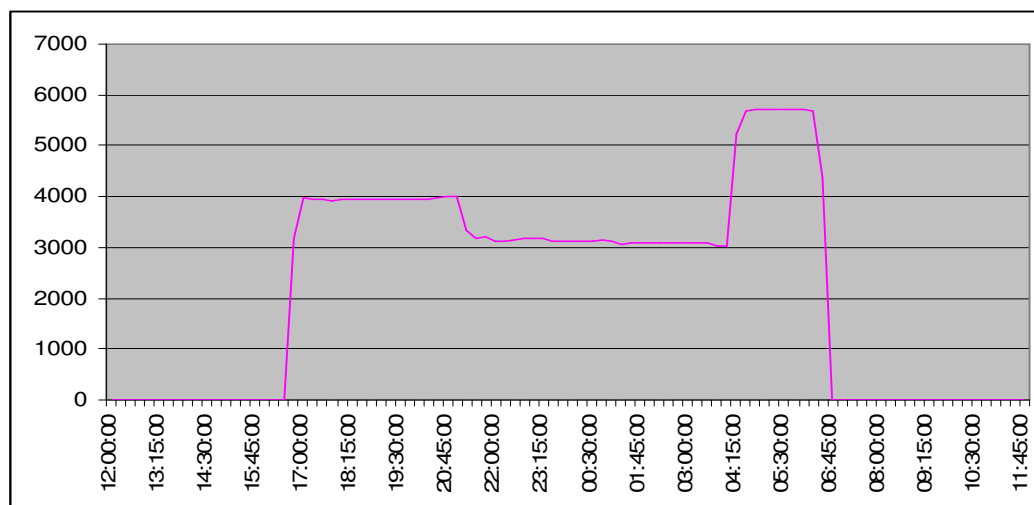
29%

Broj tački merenja	Emin	E max
27	1.5	6.8
Esr / br tački merenja	3.04	
Uo=Emin/Esr	0.493	

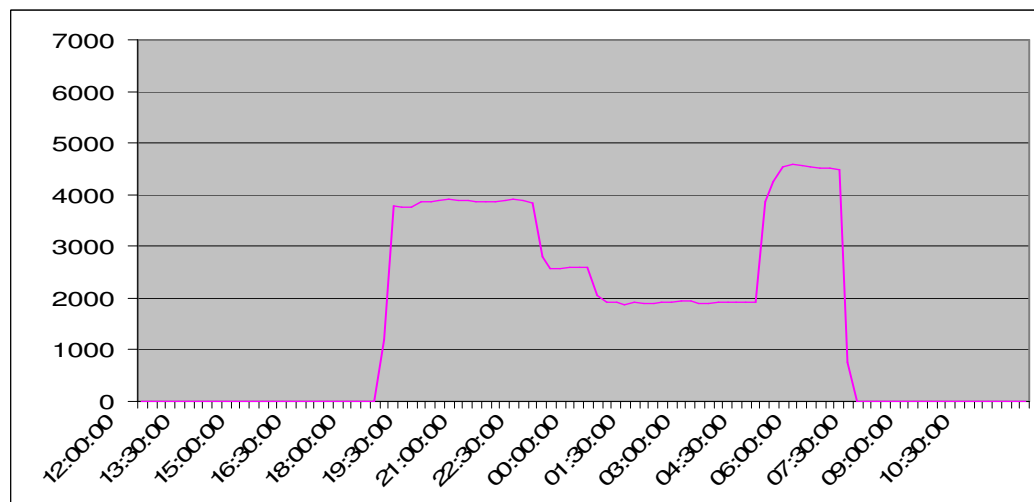
Srednja vrednost

Ravnomernost osvetljaja

Tabela br. 3 Proračunate vrednosti oko jednog stuba pri različitoj snazi izvora

Dijagram br. 5. Dnevni profil opterećenja na SSROJO–novougrađena oprema (13/14.11.).

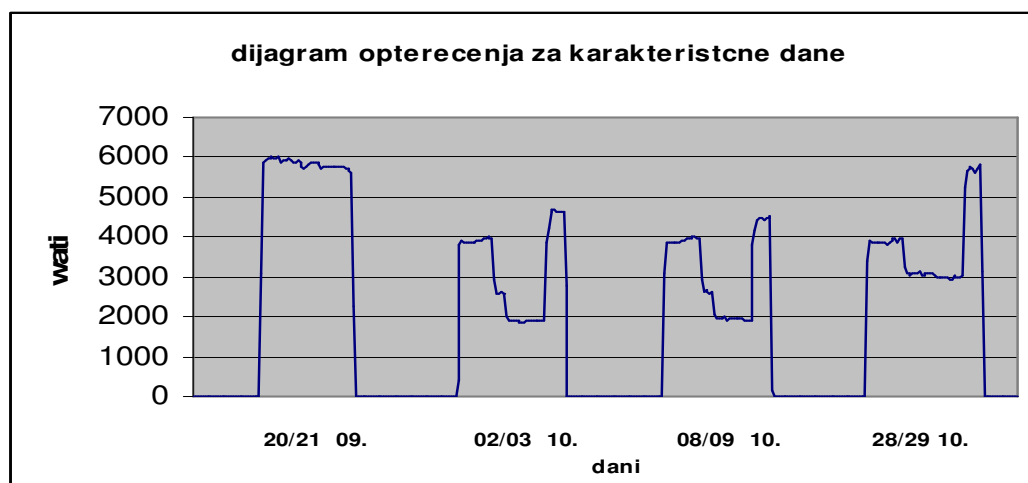
Dijagram br. 6. Dnevni profil opterećenja na SSROJO–novougrađena oprema (09/10.10.).

Dijagrami broj 5 i 6 predstavljaju profil dnevnog opterećenja za karakteristične dane. Treba napomenuti da su u oba dana vršena merenja sa novougrađenom opremom ali su scenariji različiti.

Uporedno praćenje merenih veličina za karakteristične dane

Datum	uk_vreme	isk_vreme	trajanje/min
01-sep-	19:21:07	6:21:05	660
02-sep-	19:27:45	6:01:37	634
30-sep-	18:31:25	6:39:38	728
01-okt-	18:28:00	6:50:17	742
02-okt-	18:31:37	6:51:54	740
31-okt-	17:46:56	7:14:29	808
01-nov-	16:39:22	7:14:05	875
02-nov-	16:37:58	6:16:33	819
29-nov-	15:59:07	7:11:03	912
30-nov-	15:59:07	7:11:40	874

Tabela br. 4 Vrednosti vremena trajanja rada Jo u karakterističnim danima

Dijagram br. 7. Dnevni profil opterećenja na SSROJO –karakteristični dani

Dijagramom broj 7 je prikazan profil opterećenja za različite slučaje, 1- puna snaga a preostali su prikaz različitih scenarija tj. različite - promenljive snage u toku rada.

Datum	ID Brojila	Pozitivna Aktivna Energija T1 (kWh)	Pozitivna Aktivna Energija T2 (kWh)	Pozitivna Reaktivna Energija T1 (kVArh)	Pozitivna Reaktivna Energija T2 (kVArh)
20.09.	10610619	49829,10	29052,91	28553,43	13911,43
28.09.	10610619	50024,96	29327,53	28593,29	13966,07
01.10.	10610619	50090,87	29427,47	28596,88	13975,06
15.11.	10610619	51026,42	30645,73	28598,36	14025,55

Tabela br. 5 Vrednosti očitavanja brojila karakterističnih dana

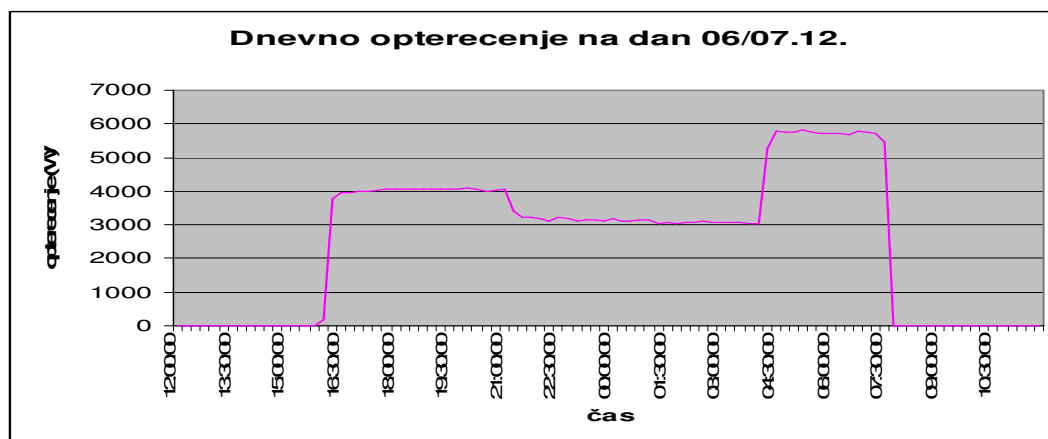
perid	AKTIVNA	REAKTIVNA	Časovi rada	A/h	R/h
	kWh	kVArh	h	kWh u satu	kVArh u satu
20.09-28.09	470,48	94,50	92,05	5,11	1,03
28.09-01.10	165,85	12,58	38,50	4,31	0,33
01.10-15.11.	2153,81	51,97	600,03	3,59	0,09

Tabela br. 6 Vrednosti utroška aktivne i reaktivne energije u periodima karakterističnih dana

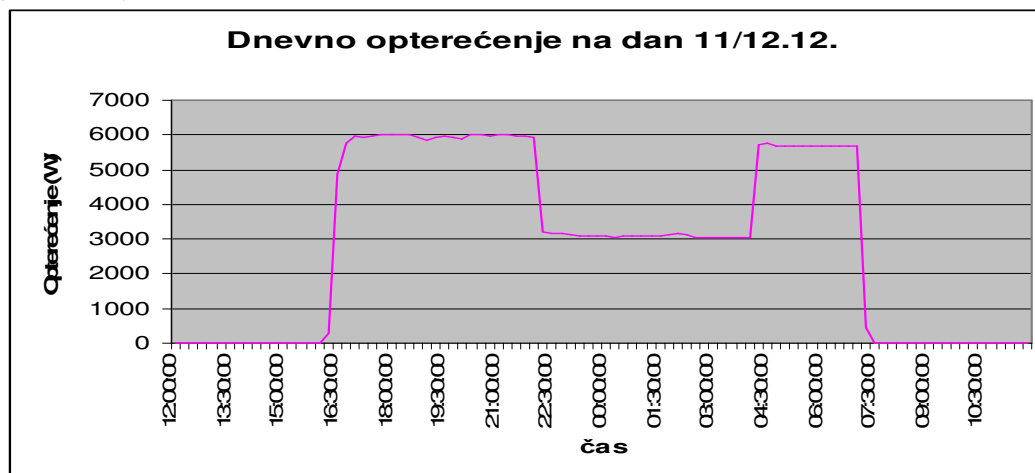
datum	kWh	vreme uklj	vreme isklj	trajanje h	trajanje min	kwh	ušteta %
26/27.09.	68,55	18,37	6,34	11,97	718,2	5,7	0
09/10.10.	39	18,2	6,5	12,1	730	3,21	44,06
13/14.11.	53,23	16,31	6,26	13,55	835	3,82	33,25

Tabela br. 7 Vrednosti utroška aktivne energije za karakteristične dane i uporedno praćenje

Merenja u intervalu 15.11. - 22.12.2010.

Dijagram br. 8. Dnevni profil opterećenja na SSROJO –novougrađena oprema (06/07.12.).

Dijagram br.9. Dnevni profil opterećenja na SSROJO–novougrađena oprema (11/12.12.).

datum	A1	A2	R1	R2
15.11.2010.	51026,42	30672,82	28598,36	14027,54
01.12.2010.	51448,06	31177,69	28599,05	14065,10
22.12.2010.	52169,24	31828,86	28654,51	14111,86

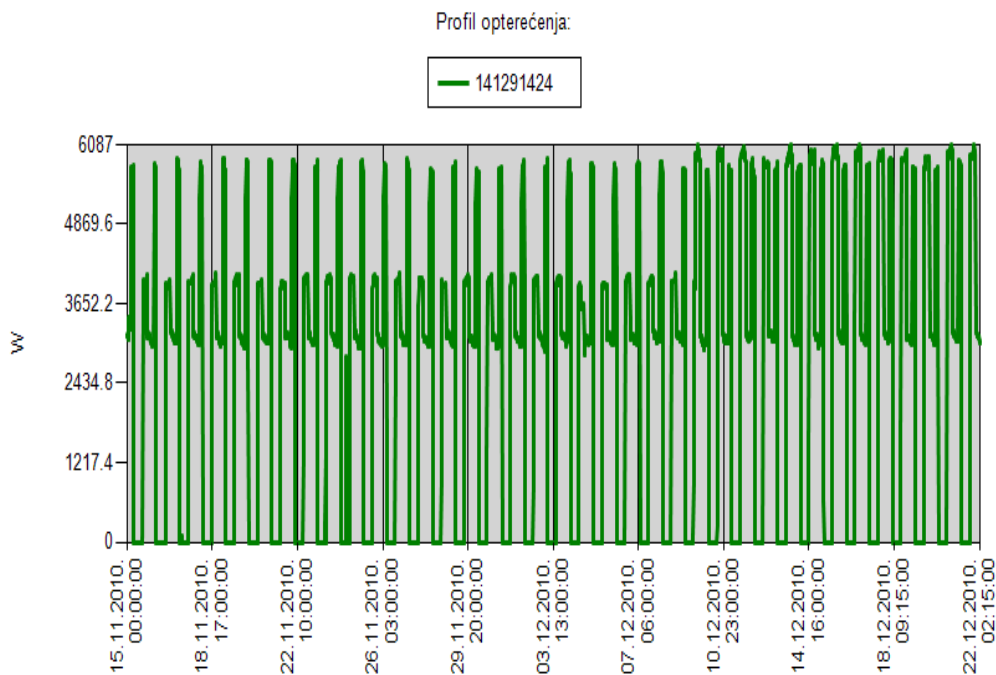
Tabela br. 10 Vrednosti očitavanja brojila karakterističnih dana

period	A	R	rad Jo	prosečno na čas	
	kWh	kVArh	h	kWh	kVArh
15.11.- 01.12.	926,51	38,25	236,4	3,92	0,16
01.12.- 22.12.	1372,35	102,22	332	4,13	0,31

Tabela br. 11. Vrednosti utroška aktivne i reaktivne energije u periodima između K-ka dana

datum	kWh	vreme uklj	vreme isklj	trajanje h	trajanje min	kwh	ušteda %
26/27.09.	68,55	18,37	6,34	11,97	718,2	5,73	0,00
06/07.12.	62,04	15,54	7,27	15,73	943,8	3,94	31,14
11/12.12.	69,87	16,12	7,03	14,91	894,6	4,69	18,17

Tabela br. 12. Vrednosti utroška aktivne energije za karakteristične dane i uporedno praćenje

Dijagram br.10. Profil opterećenja na SSROJO – po danima (15.11.-22.12.).

3. Mišljenje o sistemu:

- Ovaj sistem je primenljiv u delovima grada sa stubovima javnog osvetljenja sa novijim svetiljkama sa izvorima NaVP ali i sa feromagnetnim prigušnicama. Nismo sigurni da je potpuno primenljiv za svetiljke instalirane u nadzemnoj mreži, jer zbog svojih gabarita se postavlja u stub a ne u svetiljku. U koliko se postigne smanjenje gabaritnih mera upravljačkog modula svetiljke, i ostvari mogućnost njegove ugradnje u samu svetiljku, tada ovaj sistem posebno dobija na značaju i postaje značajno primenljiviji.
- Sistem za daljinsko upravljanje i kontrolu javnog osvetljenja ne zahteva nikakve investicije u dodatnu infrastrukturu. Dogradnja je u postojeću opremu, dodaje se komunikator uz svaku svetiljku a koncentrator uz komandno upravljačku jedinicu u razvodni orman reona. Komunikacija između koncentratora u ormanu i svakog modula svetiljke se vrši kroz energetske kablove (PLC komunikacija)
- Sistem ima mogućnost definisanja i upravljanja 12 grupa u okviru jednog reona i svaka grupa može biti nezavisno upravljana po odabranom (pripremljenom) scenariju.
- Odabirom scenarija nivoa osvetljaja (ostarivanjem dimovanja) i definisanjem perioda trajanja tih nivoa osvetljaja postiže se značajna ušteda u utrošku električne energije. Nivo uštede električne energije se kreće u granicama od 1% - 45% u odnosu na postojeći sistem (izvor svetlosti NaVP i feromagnetne prigušnice).
- Kako je reč o feromagnetnim prigušnicama, reaktivna energija je prisutna i tu nemamo pomaka.
- Primenom sistema tj. smanjenjem nivoa osvetljaja istovremeno se postiže i produženje životnog veka izvora svetlosti. Na taj način se ostvaruje i ekonomska ušteda u oblasti održavanja javnog osvetljenja.
- Može se dobiti kompletna dijagnostika rada i stanje sistema javnog osvetljenja. Ispravnost svake pojedinačne svetiljke, njeno trenutno uklopno stanje i da li ono odgovara zadatom, kao i broj neispravnih svetiljki, samo su neke od informacija koje je moguće prikupljati. Ove informacije u mnogome mogu da podignu nivo pouzdanosti sistema javne rasvete a da u isto vreme značajno smanje troškove održavanja i eksploatacije, a posebno vreme potrebno za detektovanje kvarova.
- Ovo se može tretirati i kao privremeno rešenje, kao prvi stepen na sprovođenju energetske efikasnosti i pokretanja upravljanja u rekonstruisan reon sistema javnog osvetljenja. Sistem je otvoren, u smislu upotrebe i kasnije nadogradnje tj. prelaska na elektronske predspojne naprave.